

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Defensio Locorum S.
Scripturae. De Ecclesia Catholica, Et Eivs Pastore
Episcopo Romano, B. Petri, principis Apostolorum
successore, libri duo. Aduersus nugatorias ...**

**Torres, Francisco de
Coloniae Agrippinae, 1580**

VD16 ZV 18729

Locus Sextus Ezech. 34. Sophisma Turriani. Solutio superioris sophismatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33634

tas. Viderint tui Protestantes, quid hic obijcias: ego enim non video aliud, quā quod mihi videris putare, si concedam fuisse caput arca Noe, continuo sequi arcā fuisse corpus illius capitis: quo quid stultius dici potest? Ego Antoni Noe dico caput fuisse filiorū, id est, prae fuisse filijs, prae fuisse arca, prae fuisse animalibus mūdis & immundis, quae in arca erant. Sic fuit caput omnium in figura Pontificis, qui est caput vniuersae ecclesiae. Dicis praeterea, parum sibi constare meam allegoriam: nunc enim constituere me ἀντίτυπον Ecclesiarum singularum in filijs Noe & eorum vxoribus; nunc in illis nidis animalium, &c. Deliras Antoni, non intelligens quod loqueris, neq; de quibus affirmas; ego ἀντίτυπον constituo, in quo B. Petrus, & omnes sancti Patres constituerunt, in eo scilicet, quod sicut arca per aquam seruauit illas animas, sic ecclesia per fidem & aquam baptismi saluat. Hae est similitudo formae aquae, & arcae Noe, expressa in aqua baptismi per fidem ecclesiae. Nec enim aqua sine arca seruauit; nec arca sine aqua: Sic neque baptismus sine Ecclesia; neque ecclesia sine baptismo: ex quo fit, vt aqua illa cum arca typus fuerit aquae baptismi cum Ecclesia, & arca illa cum aqua typus ecclesiae cum baptismo. Satis ne intelligis, quae dico? Habes Petrum & Paulū mysterij aquae, & arcae interpretes. veniamus ad calcem tuarum nugarū. Enimuerō Turriane, inquis, cum te istā allegoriam tractantem video, gregalesque tuos monachos in illis arce nidis includentē, mihi in mentem venit eius, quod aliquando Chrysostomus dicebat, ecclesiam esse arca Noe longē praestantiorē, quandoquidem hic immunda animalia semper eadem remanserūt, at in ecclesia immundi homines mundi redduntur per euangelij praedicationē. postea dicis te recensere Iesuitas inter immunda animalia. non recitarem ista dignate, ne quid aliud dicam, nisi quia Chrysostomum, non intelligens quid diceret, contra te citasti testem. Tu enim negas arcā fuisse figurā ecclesiae: Chrysostomus verō testis tuus affirmat, cum dicit, ecclesiam esse praestantiorē arca Noe. comparauit enim ecclesiam cum arca tanquam corpus cum vmbra, id est, imaginem expressam & illustrem ecclesiae primogenitorum, quae est in calis, cum vetere typo obscuro. Sic enim Dionysius Areop. in Ecc. hierarchia veteres typos nostrorum mysteriorū vocat, ἀμυδρὰς εἰκόνας, id est, tennes & obscuras imagines. Tandem caput clausisti hac bellissima clausula, Hae sit igitur refutatio huius allegoriae à Turriano ppositae: cui ego veram & perspicuam hanc allegoriam oppono. Non recito eam, quod nihil in ea penitus dicas, quod ad refellendum argumenta contra Protestantes ex loco Petri allegorico ab eodem exposito, ducta & confecta pertineat.

Locus Sextus Ezech. 34.

Ecce ego iudicabo inter ouem & ouem, arietem & arietem, &c.

Sophist.

In quo consistat illa similitudo formae, quā Petrus dicit in baptismo, & arca Noe.

Quōd Antonius Chrysostomum contra se testem citauit.

Sophisma Turriani.

Episcopos vocat scrip. arietes tanquam duces gregis, id est, duces, quemq; gregis sui, ut sunt arietes duces ouium; ergo consequens necessario est secundum rationem ac naturam, illis non minus opus esse pastoribus, quam gregi ouium, id est, laicis; immo etiam magis, ne qui aliorum duces sunt, ipsi errant & alios in errorem mittant. Petrus autem & post eum Romanus Pontifex eius successor, est pastor arietum, id est, Episcopus Episcoporum.

Solutio superioris sophismatis.

CAPVT PRIMVM.

NEC hic fideliter mea recitasti, sed more & modo tuo, quod leuiora viderentur & minus premere: recitabo ego, ut te pudeat tui. sic enim aiebam, Cum Episcopi, qui greges ouium & agnorum rationalium pascunt, sicut Dominus B. Petro pascere iussit, arietes quidam sint secundum Prophetam Ezechielem, id est, duces, quisq; gregis sui, ut sunt arietes duces ouium, consequens necessario est secundum rationem ac naturam, illis non minus opus esse pastoribus, quam gregi ouium, id est, laicis; immo etiam magis, ne qui aliorum duces sunt, ipsi errant, & alios, quibus praeunt, in errorem mittant, sicut Apostolus ait. deinde recitato loco Ezechielis & interpretatione Clementis Romani, interrogavi his verbis, Dicite ergo Confessionista, quem pastorem habent arietes vestri, id est, ministri, vel superintendentes? si enim nullum habent, sunt igitur dispersi, vexati, & iacentes, sicut Dominus dixit de turbin illis in Euangelio, misertus est, inquit, eis, quia erant vexati, & iacentes, sicut oues non habent pastorem. Cur tu hanc meam interrogationem dissimulasti Antoni, nisi ut adeam non responderes? Quid enim respondere poteras, nisi nullum pastorem arietes vestros habere? ex quo quid sequeretur, quod ego intuli, videbas. Deinde subiunxi, Cum dixit Dominus Petro, pasc oves & meas addidit, quis cum ratione dubitare potest, praesertim si vim verborum non ignorat, quin Petro iusserit pascere quasq; oues, quae Christi essent? Hoc enim declarat vis articuli & Pronominis τῶν προβάτων, ut sciunt, qui in lingua Graeca mediocres progressus fecerunt. Perinde itaque est, ut si diceret, quasq; oues meae sunt, eas pasc. Quare consequens est, ut si quae sint, quae ad Petri curam pascendi non pertinent, nec oues quidem illae Christi sint; arietes ergo, id est, duces gregis Confessionis Augustanae & Antuerpiensis, & similium, non pertinent ad oues Christi, quandoquidem pasci nolum a Petro in successore eius; ac proinde extra Ecclesiam sunt; siquidem in Ecclesiam sine Episcopo congregari non possunt, sicut nec in gregem oues sine pastore: quippe cum sit Ecclesia, ut ait beatus martyr Cyprianus, plebs Episcopo suo adunata, & grex pastori suo adherens.

Quae Antoni dissimulauerit, quae ad ea respondere non potuit.

Quo pastores confessionis Augustanae non pertineant ad oues Christi.

quomodo ergo isti capita Ecclesiarum tanquā Episcopi esse possunt, si extra Ecclesiam sunt? ut quidem sunt, cum careant, ut dixi, pastore, qui eos ipsos ministros vel Superintendentes in Ecclesiam congreget. Sed fortasse respondebunt, non commisisse Dominum Petro, ut pasceret arietes, id est, ductores pecoris ac gregis, sed agnos, id est, recenter secundum fidem natos, hoc est, neophytos, & oues, id est, laicos firmiores, sic Basi. in Com. Esa. cap. 5. agnos, & oues interpretatur. Verum sic respondentes facile est redarguere: cum enim oues dixit Dominus, arietes quoque intellexit, qui ex ouibus nascuntur; & arietes oues mares à Varrone vocantur, imò omne genus pecoris significat Græcè $\pi\epsilon\phi\alpha\tau\omicron\nu$. Hanc quoque questionē dissimulasti, imò cetera omnia in eodem c. 8. dissimulas, in quibus nullum aditum ad cauillandum reperisti: duo solum elegisti ad respondendū, quæ cauillatiunculis & mendacijs eludere posse sperabas, vnum est quod ex loco Ezechielis arripuisti, exponis enim sententiā Ezechielis, quasi de ea sit questio, quis ignorat sacerdotes, & magistratus nomine pastorum reprehendi, & eos quidem dici hic nō à Pontifice, sed à Deo iudicandos, sed quis rursus negare potest cum ratione, quin illos ipsos, quos prius Ezechiel pastores vocauit, eosdem translatis etiam arietes & hircos appellauerit, quamuis Clementem auctorem & interpretem non haberemus, non dico arietes et hircos pecudes, quod tu videris intellexisse, quasi hoc ego dicerem, sed arietes et hircos rationales. Postquam enim dixit, fili hominis, propheta de pastoribus, et dices pastoribus; hac dicit Dominus, vā pastoribus, & quæ sequuntur omnia in malos pastores dicta, quorum peccata in greges suos commissa describit Dominus per prophetam, & se ea vlturum minatur, & oues suas requisituras ac in pascuis optimis congregaturum, ne existimarent ij, qui reguntur siue pascuntur, nō esse iudicandos à Domino, sed tantum pastores, qui regūt. Coniungit Dominus vtriusque partis iudicium & minatur iudicaturum se tum prepositos, tum subditos; cum ait, vos autē greges mei, siue ut est apud LXX. oues meæ, hac dicit Dominus Deus, ecce ego iudicabo inter ouem & ouem; siue inter pecus arietum & hircorum; quod si hic comprehensi sunt pastores, & subditi, ut necesse est, dic tu, si scis, quo nomine intelligendi sunt subditi, & quo nomine prepositi? si subditi intelligendi sunt nomine gregis, siue ouium, restat ut nomine arietum & hircorum, rationalium scilicet, intelligantur pastores, sacerdotes, & pastores magistratus. Illa enim differentia nominum, personas gradu & officio differentes significet necesse est, nisi forte de pecudibus bestijs prophetari putas, & de eis iudicandum esse. dicam enim cum apostolo, nunquid de pecoribus aut arietibus cura est Deo? an propter nos hac scripta sunt, aut nūquid scripta sunt propter greges et pastores veteris populi Israel, & non etiam Israel Dei populi noui? Quis non credit, aut ignorat, sacerdotes pastores legis Mosaicæ figuram gessisse sacerdotum pastorum legis Euangelicæ? ac

Quo ex ipsa prophetia Ezechielis constet vocasse pastores translatis arietes, & hircos.

Quo sacerdotes pastores legis Mosaicæ figuram fuerunt sacerdotum pastorum legis Euangelicæ.

proinde

proinde non solum hæc, quæ de pastoribus illis, & de eorum supplicio propter eorum peccata prophetantur, ad illos pertinere, sed ad nostros etiam sacerdotes? unde dicere possunt secundum spiritum prophetiæ huius, sicut Apost. in epistol. ad Cor. scripsit, hæc autem in figura facta sunt nostri, ut non simus concupiscentes malorum, sicut & illi concupierunt: & paulo post, neque tentemus Christum, sicut quidam eorum tentauerunt, & à serpentibus perierunt. Hæc autem omnia in figura contingebant illis, scripta sunt autem ad correptionem nostram, in quos fines seculorum deuenerunt. Si igitur iam concedis, negare enim non potes, nisi scripturis repugnes, prophetata esse de malis pastoribus illius populi in figura similitum pastorum in Euangelio, sicut nomen commune pastorum et sacerdotum, quo illi nominantur, cum nostris pastoribus, & sacerdotibus communicatur: cur non communicetur nomen translatus arietum, quo ab eodem propheta illi veteres pastores vocantur? an quia sic propheta nominat, conuertit Deus pastores in arietes, ut mihi obijcis, & ais simile monstri videri posse? cum certe magis monstri simile videri possit, te tam stupidum esse, ut cum propheta dicat, siue potius Deus per prophetam, iudicabo inter ouem & ouem, & arietem & hircum, id est, inter arietem & arietem, inter hircum & hircum, tu veros arietes, id est, irracionales, & non potius arietes metaphoricos siue translatitios, id est, rationales intellexeris. Et fortasse tales fore aliquos, qui sic aliquando putarent, suspicatus est Clemens auctor Apostolicus, cum quales arietes & quales oues propheta diceret, interpretatus est: quod ego, quia non opus esset interpretatione, sciens & volens pratermissem, sed reddam modo quod pratermisi, audite, inquit, Clemens lib. 2. cap. 19. Episcopi, & audite laici, quemadmodum dicit Dominus, iudicabo inter arietem & arietem, inter ouem & ouem, id est, inter Episcopum & Episcopum, & inter laicum & laicum, & inter magistratum, & magistratum: deinde subiungit, rationales enim oues, & rationales arietes sunt hi; hoc ego libens praterieram, quod nunc coactus repono & reddo, & si maius Gracæ, reddam Gracæ, λογικά & τὰ πόδια, καὶ οἱ κριοὶ οὗτοι. At Turrianus, inquit, arietes exponit Episcopos, & hircos principes, atque ita planè discedit ab Ezechiele, qui non arietum sed pastorum nomine, veteres sacerdotes intellexit. Ita est Antoni, pastorum nomine, veteres sacerdotes intellexit Ezechiel, hoc ego nunquam negaui, atque ita non discedo, ut tu ais, ab Ezechiele, quin potius tu planè ab Ezechiele discedis, & quidē bis, semel cum putas, non esse ista ab Ezechiele prophetata contra malos pastores veteris Israel, in figura malorum pastorum Israel spiritualis. Sic enim Apostolo Paulo contradicis, cum ait omnia in figura contingebant illis: scripta sunt autem ad correptionem nostram. itaque illa prophetica minatio diuini iudicii in veteres malos sacerdotes et pastores, ad malos quoque Ecclesiæ Episcopos pertinet. quod qui negat, ut

Quomodo
Antonius
ab Ezechie-
le discedit
in duobus,
idque mani-
festum fiat.

get, vt tu, ab spiritu Ezechielis, id est, diuino discedit. Discedis etiam in eo ab Ezechiele, quod subiungis, Est etiam prorsus ineptum, Episcopos cum arietibus comparare: si enim ineptum est comparare Episcopos cum arietibus, ineptum est quoque comparare veteres pastores sacerdotes cum arietibus. Ineptus igitur fuit iudicio tuo Ezechiel, qui hoc fecit, quod neque tu, nec ullus qui sensu communi non careat, negare potest. Siquidem illos ipsos, quos vocauit Propheta pastores, cum dixit in principio, va pastoribus Israel, & paulo post, propterea pastores, audite verbum Domini, & c. & rursus, Ecce ego ipse super pastores, illos inquam ipsos statim nominat non pastores, sed arietes & hircos. sic enim ait, Vos autem greges mei, siue vt est apud LXX. oues mea, hac dicit Dominus Deus, ecce ego iudico inter pecus & pecus, siue inter ouem & ouem, vt est apud LXX. & inter pecus arietum & hircorum. nemo negabit, nisi excors sit, quin hic de ouibus & arietibus, & hircis rationalibus sermo propheticus & minax fiat. nomine autem arietum & hircorum, accipiendos esse eos, qui cuius praerant, et nomine ouium eos, quibus praerant, ea qua sequuntur, declarant, et conuincunt. Nonne, inquit, satis vobis erat, pascua bona depasci? Insuper & reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris, & cum purissimam aquam biberetis, reliqua pedibus vestris turbastis, & oues mea ijs, qua conculcata pedibus vestris fuerant, pascebantur. Cum oues appelleret eos, quibus praerant pastores, & quos opprimebant, superest, vt eos ipsos, qui sic dure, & violenter praerant, arietes & hircos translate tanquam duces nominauerit, sicut translate vocauit oues subditos, sicut idem propheta in extremo capite 34. interpretatus est, vos autem inquit greges mei, siue oues mea, vt est apud LXX. greges, siue oues pascua mea, homines estis. quo in loco Hieronymus, soluit, inquit, enigma, immo potius metaphoram, & ponit manifestius, vos autem oues mea, oues pascua mea homines estis. Omnis igitur sermo de hominibus est. haec tenus Hieronymus; aut si tu sapientior es Ezechiele, dic quid aliud intelligi possit & debeat; sit igitur propheta ineptus, vt antea dixi, & tu vis, quia Episcopos cum arietibus comparauit, cum veteres pastores sacerdotes, cum arietibus in figura Episcoporum, vt iam docui, comparauit. Sed audiamus rationem quam attulisti, cur non comparauerit Episcopos cum arietibus. Quandoquidem, inquis, arietes, non gregem pascunt, sed in grege ipso pascuntur. Est autem Episcoporum munus pascere ecclesiam Dei, vt ante dicitur. Et cum est si ita imperitus es Antoni, vt in exemplis et parabolis scriptura sancta omnia, qua in re sunt, exemplis conuenire velis, aut qua in exemplis, & parabolis sunt, ipsi rei; exempla omnia & parabolas tollere necesse erit. Addere etiam simili ratione potuisses, non comparari hic in loco Ezechielis pastores cum arietibus, quia non cernitur hoc in pastoribus, quod propheta dicit in arietibus, & hircis.

Quo idem
Propheta
Ezechiel
translate
loqui decia
rauerit, cu
dicit arie
tes, hircos,
& oues.

Quo in ex
plis & para
bolis non
necesse est,
vt omnia,
q in re sunt,
conueniant.

& hircis; scilicet, ut reliquias cibi, aut potionis conculcent pedibus, & subditi conculcat a pedibus edant aut bibant. Sed vide, quid veteres interpretes Graci in hoc loco notatum reliquerunt, ut contra te, & tui similes cautum esset, rursus, inquit, contra eos qui praeant, dirigitur sermo plenus minis, hoc enim significat τὸ ἐλεγκτικὸν ὁ λόγος. Est autem sermo paradigmaticus, in exemplis vero non oportet omnia λεπτολογεῖν ἀκριβῶς, id est, omnia subtiliter & limmate explicare, alioqui quomodo esset exemplum? Illud autem, conculcabatis pedibus & quae sequuntur, tropice dictum est, ut in ouibus herbam comedentibus, & reliquam calcantibus & bibentibus aquam & pedibus reliquam turbantibus. Haecenus ex commentarijs & annotationibus Græcorum. Sic igitur ut arietes irrationales cum pastoribus compararet, & ab eis exemplum & parabolam sumeret, satis habuit Propheta, praeire ouibus instinctu natura arietes tanquam duces, tu vero amplius ab illis regis ἀπαδῶς λεπτολογεῖν, pascere scilicet gregē, ut quia non pascunt, quia non utuntur ratione, cum Episcopis non comparentur, neg. cum pastoribus, quorum munus est pascere. O bellissimū Theologū & interpretē parabolarum scripturae sacrae. Sed transeamus ad aliam cauillationem fatuam. Verum audiamus inquit, quam bellè locum hunc exponat, arietes, inquit, sunt duces ouium, & Episcopi duce, quisque gregis sui, ut igitur arietes opus habent duce, ita Episcopi Pontifice, à quo ipsi regantur. Satin sanus es Turriane, qui ita ludas in re seria? ecquis enim pastor tam ignarus unquam, ac rudis fuit rei pastoriæ, ut curam ouium arietibus commiserit? Immo satin sanus es tu Antoni, utingas, quod nemo eorum, qui te audiendum putant, crediturus sit? Paulo ante, quia etiam Episcopos esse quosdam arietes, iuxta prophetiam Ezechielis, sinxisli me conuertere Episcopos in arietes, quod simile monstri videri possit, ita enim scripsisti, ineptum esse comparare Episcopos cum arietibus, non intelligens utrumque te in Ezechielem dicere, immò in Deum, qui per prophetam in parabola ouium, arietum & hircorum, de pastoribus populi Israel, & in figura de nostris locutus est, hoc de me ea licentia commentus es, qua Homerus de Circe, & socijs Villis, aut Apuleius de asino. Nunc fingis committere me curam ouium arietibus, prius feci in tua poetica magica, ex hominibus pecudes; nunc ex pecudibus homines; habere enim curam aliorum, animalis est ratione pradi. Vtrum sanis cerebrum sit, an insani capitis hæc fingere, viderint tui Protestantes, quorum te Patronum adoptasti. Sed videamus quomodo curam ouium arietibus commiserim? & quales ego arietes secundum propheticam parabolam fecerim Episcopos. Scripsi pag. 50. Præterea cum Episcopi, qui greges ouium & agnorum rationalium pascunt, sicut dominus beato Petro pascere iussit, arietes quidam sunt secundum prophetam Ezechielem, id est, duces quisque gregis sui. ut sunt arietes du-

Quomodo sit Antonius bellissimus interpretes parabolarum scripturæ.

Quomodo Antonius in Ezechielē, & in Deū qui in Ezechiele loquebatur, fingit, quod mihi falso tribuit.

Quomodo
iudicio etiā
Protestan-
tium men-
daciū An-
tonij redar-
guatur.

ces ouium. Iudicate vos Protestantes, num fecerim hic Episcopos arietes irrationales, an rationales? An non satis clarè dixi, esse arietes rationales, cum dixi, esse arietes quosdam secundum prophetam Ezechielem? Aut nūquid Antonius tam imperitus, aut hebes erat, vt non intelligeret, locum Ezechielis à me statim recitatum, quem sequebatur, paradigmaticum siue parabolicum esse? Aut nūquid curam ouium arietibus commisi, cum dixi esse Episcopos arietes quosdam, id est, duces quemq; gregis sui, vt sunt arietes duces ouium? nisi forte putabat, illud, esse arietes irrationales duces ouium, id est, praire illis, quod instinctu naturæ faciunt, nihil aliud esse, quàm curā ouium habere, quo quid insanius cogitari poterat? habere enim curam non conuenit nisi participi rationis. Postquā verò dixi, esse Episcopos arietes quosdam, scilicet rationales iuxta parabolā Ezechielis, id est, duces ouium rationalium hoc est laicorum, inde intuli, consequens esse necessariò secundum rationem & naturam, vt sicut oues rationales, quibus Episcopi tanquam quidam arietes rationales praeunt, opus habeant pastore, & duce, sic ipsi arietes rationales, id est Episcopi, siue pastores opus habeant pastore, & duce. Imò multo magis aiebam, ne qui aliorum duces sunt, ipsi errent, & alios quibus praeunt, in errorē mittāt. Hic tu Antoni, si poteras, debebas negare consequens, quod ego induxi, simulq; reddere rationē, quare oues rationales, id est, Laici pastore ac duce opus habeant; pastores verò, quos Superintendentes vocatis, non habeant. Sed quia non potuisti, imò neq; tentasti, dissimulante adcauillandum te vertisti obscurādo, fingendo, & tenebras verbis meis clarissimis offundendo, quod tu mihi mendosè obijcis. Ex ista mea argumentatione profecta est paulò post, illa mea percunctatio, cum dixi, dicite ergo Confessionista, quem pastorem habeant arietes vestri, i. ministri vel superintendentes. Si enim nullū habent, sunt igitur dispersi, vexati & iacentes, sicut oues non habentes pastore, vt Dominus in Euangelio de turbis illis dixit, nec ad hanc questionē, vt iterum dicam, respondisti.

CAPVT II.

Sed videamus iam, qui nec ad rationem ductū ex parabola Ezechielis, nec ad percunctationem quicquam respondisti, qualem rationationem mihi fallaciter affinxeris bonus plastographus. Sed neteram inquis, tempus, cum ita ratiocinaris, oportere esse aliquem, qui iudicet inter arietes, & simul profers Romanum Pontificem, refellat te Dominus ipse apud Prophetam his verbis, iudicabo, inquit, inter ouem & ouē, inter arietes & hircos, ergo Deus ipse sibi partes iudicandi deposcit. Tu verò bonus scilicet interpret verba Ezechielis sic exponis, iudicabo, inquit Dñs, id est, iudicabit Pōtifex Rom. atq; ita tuo more grauiter peccas τὰ ἀπὸ τοῦ ἐπὶ οὐρανῶν. Si hanc expositionem Ezechielis in meo libro ostendere potueris, habeat, & quidem meo merito, ineptus & ridiculus, sin verò non potueris, transferant in

te nota inepti et ridiculi, & habearis tuo merito mendax & fallax. Ego vsquam
 sic ratiocinatus sum, & sic Ezechielem exposui, iudicabit Dominus, id est, iudi-
 cabit Pontifex Romanus? Profer locum ubi, vt, si non proferas, tu te non profe-
 rendo, mendacem esse conuincas. Nos Antoni, cum iudicat Pontifex Romanus
 iudicium veritatis, Dominum iudicare & credimus & predicamus. Ipse enim
 in Euangelio suo dixit beato Petro singulariter, & in eo successoribus, tibi da-
 bo clauis regni calorum, & quodcumq; ligaueris super terram, erit ligatum &
 in calis; & quodcumque solueris super terram, erit & solutum in calis. Ligare
 autem & soluere, partes iudicij sunt, non tamen cum iudicat Dominus, necesse
 est, vt iudi. et Pontifex. Immo hoc iudicium, quod Dominus per Prophetam E-
 zechielem minatur hic, diuinum & non humanum iudicium erat, pradicat e-
 nim Propheta de pastoribus puniendis, propter quos, quia male pascebant, ca-
 pta fuerat vrbs. Pradicat etiam de liberatione seruitutis Babylonica, & cessatio-
 ne sacerdotij & regni iudaici, & Christi aduentu. Quomodo ego, aut ubi cla-
 rissimo vaticinio de Christo tenebras offudi, vt tu ais? Immo tu Christo tene-
 bras offundis, id est, gloria eius obscuras, qui, quia Christus caput est super om-
 nem ecclesiam, & quidem propria & infinita virtutis, non pateris, vt eidem Eccle-
 sia, quae est corpus eius, & virtutem ab illo capite accipit, caput analogum im-
 posuerit, quod virtutem etiam illius capitis participet. Si pateris, vt diuinitas
 gratia sua cum corpore secundum mensuram vniuscuiusque membri commu-
 nicet, quare non pateris, vt hoc ipsum faciat cum capite eiusdem corporis se-
 cundum mensuram eius? Cur huic corpori inuides? & vis esse sine capite sui si-
 mili, id est, humana infirmitate circumdato, vt sciat compati? An derogare po-
 test, (hoc enim obijcere soletis) radius soli? riuus fonti? aliena virtus & potestas
 propria? aut quod finitum est, infinito? Si, quia est Christus princeps pastorum,
 sicut Petrus eum vocat, quod tu opponis. princeps, inquam, Pastorum infinita
 virtutis, & supra omnem principatum & virtutem, vt Paulus ait, constitutus,
 idcirco negas Pontificem Romanum esse principem Pastorum à Deo in Eccle-
 sia positum, secundum mensuram donationis Christi; nega similiter Apostolos à
 Deo Ecclesia datos, quia Christus est Apostolus et Pontifex confessionis nostrae,
 sic enim ad Hebraeos scripsit Apostolus Paulus. An derogat Christo Apostolo qui
 duodecim Apostolos numerat? derogaret quidem qui eos Christo pares face-
 ret, sicut qui alterum caput aequale capiti Christo aut alterum fundamentum
 Ecclesia poneret, quod cum fundamento illo aequaret, quod est Christus Iesus.
 quid dixi derogaret? Immo tolleret, quia virtus & potestas infinita & pro-
 pria Christi Dei & hominis, non potest esse nisi vnius Christi. Citas de-
 inde Cyprianum, vt probes, non opus esse vestris pastoribus,
 pastore alio, quia hoc, inquis, affirmat Cyprianus, ubi docet sin-

Aliud men-
 cium mani-
 festum AR-
 tonij.

Quam sit
 gratia Dei,
 & rationi,
 ac naturae
 repugnans
 negare Ec-
 clesiae caput
 visibile.

Quid absur-
 di sequatur,
 si derogat
 Christo, q
 caput visi-
 bile Eccle-
 siae ponit.

Quo Anto-
nius citado
Cyprianum
laqueū sibi
iniecit, quē
expedire nō
potest.

„gulis pastoribus, portionē gregis ascriptam esse, quam regat vnus.
„quisq; rationem sui actus domino redditurus. Si ex hac Cypriani sen-
tentia, vt tu interpretaris, effici vis, non opus esse singulis pastoribus alio pastore,
qui eis praestit, prater Dominum, cui reddituri sunt rationem, idq; affirmare Cy-
prianum dicis, eadem ratione efficitur, non opus esse ouibus rationalibus, id est,
Laicis vllō Episcopo pastore, siue apud vos superintēdente; q̄a singula oues, quia
homines sunt, reddunt & sunt Domino rationem, vnaquaq; actionis suae. Quomo-
do hunc laqueum, quem tibi iniecit, expedies? Sed ad locum Cypriani libro su-
periore copiose respondi, vbi te testis tui autoritate conuici. Deinde alio ariete
„quatis Pontificatum, quae omnia inquis, si te minus mouent, saltem mo-
„ueant ipsa Pontificum decreta, dist. 99. in quibus interdicitur, ne
„Romanus quidem Pōtifex, vniuersalis appellatur? Cur nos nihil mo-
ueant ista, quae dicis, quin potius mirandum sit, quod vos moueant, & quemad-
modum contra vos faciant, docui, & probavi libro superiore, ne eadem frustra
„repetam, donec tu ad illa respondeas. Adiungis postea, cāterum quid tibi vis,
„dum addis etiam, iudicare Pontificem inter hircos, id est, ipso re-
„ges & magistratus, num etiam vt Pontifices de omnibus causis ciui-
„libus, & cognoscant & iudicent? Dixi paulo ante, quod Dominus per pro-
phetam Ezechielem dicit, Ecce ego iudicabo inter ouem et ouem, inter arietem
& hircos, nunquam me sic exposuisse, vt tu commentus es, id est, iudicabit Pon-
tifex. Aliud enim iudicium est hoc, de quo propheta Ezechiel, & aliud longē
diuersum cui praest Pontifex, in Ecclesia secundū Euangelium, sed tu hac non
discernis, quia neque quid dicas, intelligis. Virum vero de regibus, & Magistra-
tibus, & ciuilibus causis iudicare possint Pontifices, etsi quaestio ista aliena erat
ab hoc loco, & ad rem non pertinet, tamen quia ignorare etiam hoc videris, per-
cunctabor te, cum dixit dominus Petro, pasce oues meas, an hircos excepit, Ma-
gistratus dico & reges? minime, siquidem ποιμαίνω, quo verbo vsus est Eua-
gelista, omne genus pecoris significat, vt Grammatici veteres annotarunt, quis
autem dubitat, quin iudicium, quod pertinet ad animam, ad rationem pasce-
ndi pertineat? percunctabor amplius, si quando opus sit, excommunicare magistra-
tum, aut principem saecularem ad gloriam Dei, vt spiritus eius, saluus fiat (ita-
men hoc protestantes audent, aut licere vnquā putant) an non hoc erit iudicare
hircos? Prater ea, cū Apostolus ait, in epist. ad Hebraeos, obedite praepositis vestris,
& subiace-
te eis, ipsi enim peruigilant pro animabus vestris, tanquam rationem
redduri, an excepit animas regum & magistratum? nequaquam. Quomodo
autem rationem de eis reddituri sunt, si non licet de animis regum, & magistra-
tum iudicare; siquidem iudicare eas, ad salutem earum spectat? quid? si con-
uenit hoc & quidem secundum scripturam omnibus episcopis, quanto magis ei
licet,

Quo Ponti-
fices de re-
gibus & ma-
gistratibus
saeculi, & cau-
sis ciuilibus
& quando
iudicare
possint, &
quarens,
& qua ra-
tione.

liceat, qui praest omnibus Episcopis, ac proinde ijs omnibus, quibus omnes Episcopi praesunt? ut vel sic agnoscatur vnus ad tempus iudex, sicut B. Cyprianus dixit, à quo sit exordium vnitatis Ecclesiae. De causis vero ciuilibus, quatenus potestas Ecclesiastica cognoscere & iudicare possit, & ubi in Euangelio iactum sit fundamentum secularis iurisdictionis iudicum Ecclesiasticorum, & quomodo de omnibus causis secularibus principum & Magistratum, nedum aliorum omnium laicorum eatenus licet, & expedit cognoscere, ut in peccato ad mortem non remaneant fratres; quod à Canonistis dici solet, cognoscere per viam denunciationis, scripsi nuper libro 3. defensionis epistolarum Pontificum Apostolicorum C. 2. Si tu aut alius magis quam tu curiosus, & diligens legere voluerit; indicauit locum, retractaui postea etiam eundem locum in explanatione locorum difficultiorum Clementis Romani, ubi locum Pauli in epist. ad Cor. priore accurate exposui. Secularia igitur iudicia, si habueritis, contemptibiles, qui sunt in Ecclesia, illos constituere ad iudicandum. Vbi epistolam Anacleti, de iudicijs istis secularibus ab accusatione Magdeburgensium, defendi; & probaui temporibus Apostolorum Episcopos iudicio causarum secularium, cui Laici praerant, interesse, & de ijs cognoscere necesse fuisse, quae omnia imperitiam tuam & errorem redargunt & conuincunt. lege si volueris, & refelle, si potes, aliter quam nugando et delirando ut hic facis. Sequitur in libello tuo, tandem igitur animaduerte, quā sit inepta haec tua argumentatio ex loco Ezechielis. Immo animaduertant, qui te legunt, quā ineptè & futiliter ac nugatoriè argumentationem meam ridiculis ac insulsis cauillatiunculis eluseris. Deinde, Clementem Romanum, qui parabolam Ezechielis de ouibus, arietibus & hircis interpretatus est, sic confutras, sed quicumque tandem sit illorum librorum autor, non recte citauit locū Ezechielis hoc modo, iudicabo inter arietes & arietes, cū ita legendū sit ex hebraeo contextu, iudicabo inter arietes & hircos, quod postea Hieronimum citans agnoscis. Atque ita friget illud argumentum tuum parabolicum. Immo vide tu, quam frigeat tua cauillatio; audi quid Hier. c. 34. Ezechielis dicat. Sape commonui, me editionē Quomodo Anronius à teste suo Hieronymo redarguatur in eo quod in Clementem obijcit.

utramque commiscere, ut librorum vitem magnitudinem in his duntaxat, quae non multum in translatione discordant. Proxime recitauerat textum Prophetæ ex utraque editione mixtum, ubi parua differentia erat. Vos autem greges mei siue oues meae, hac dicit Dominus, ecce ego iudico inter pecus & pecus arietum & hircorum. Sic ex Hebraeo paulo post, saluabo gregem meum, & non erit ultra in rapinam, & iudicabo inter pecus & pecus siue inter arietem & arietem, si autem & iudice Hieronimo utraque editio hic idem sonat, siue legas inter pecus & pecus, siue inter arietem & arietem, rectè igitur citauit Clemens inter arietem, & arietem, quod si rectè citauit, tuo & meo teste Hieronymo, relinquitur, ut nō meum

meum argumētum parabolicum, vt tu vocas, frigeat; sed potius tua cauillatio. Virgebo ergo percuntationem: quem pastorem habent vestri arietes, secundum parabolā Ezechielis, non dico in calo, sed quem habent in terra? ne sint sicut oves dispersa non habentes pastorem, sicut de turbis illis dixit Dominus in Euangelio? Recitas deinde multa ex libris Augustini de pastoribus, quae dicis lapsu *μνηστικῶ* à me pratermissa, & idcirco vt mihi gratificeris, illa subiecisse, in quibus aliquid tu non lapsu *μνηστικῶ*, id est, non per obliuionem, sed per malitiā pratermisisti, vel potius dissimulasti, & aliquid nō intellexisti contra te facere. Virumq; subijciam ego, non vt tibi gratificer, sed vt te conuincā, malitiosè agere. Hac tu recitasti: quae sunt oves meae, audiunt vocem meam & sequuntur me: hic inuenio oēs pastores bonos in vno pastore; nō enim verè pastores boni desunt, sed in vno sunt; multi sunt, qui diuisi sunt. Hic vnus praedicatur, quia vnitatis commendatur. Illa verò quae sequuntur, à te sunt pratermissa, nec enim verè modo ideo tacentur pastores, & dicitur pastor, quia non inuenit Dominus, cui cōmendet oves suas; tūc autem ideo commendauit, quia Petrum inuenit. Imò verò & in ipso Petro vnitatem commendauit, multi erant Apostoli, & vni dicitur pascere oves meas. Quare hac Antoni dissimulasti? responde saltem tuis qui causam scire auent. Quomodo in Petro vnitatem commendauit, nisi quia voluit Dominus, vt esset vnus & solus primus, sicut B. Cyprianus in epist. ad Antonianū de Cornelio Pontifice, loco Fabiani mortui electo, lib. 4. scripsit, quod paulo antè recitasti, & repetendum est nunc: & cum post primum, inquit, secundus esse non possit, quisquis post vnum, qui solus esse debet, factus est etiā, nō secundus ille, sed nullus est. Sicut ergo in vnitatis, quia est principium numeri, omnes numeri continentur, tanquam in radice & origine; Sic in Petro vno, cui primo cura pascendi data est, omnes Apostoli, quatenus pastores, & eorū successores, qui sunt episcopi, omnes ouium rationalium pastores, tanquam in origine sacerdotij & vnitatis Ecclesiae continebantur. Huc pertinet illud alterum, quod quidem non pratermisisti, sed, vt paulo antè dixi, contra te facere non intellexisti, alioqui, illud etiam simili silentio dissimulasses. Nam & ipsum Petrum cui cōmendauit oves suas, quasi alter alteri, vnum secum facere volebat, vt sic ei oves commendaret, vt esset ille caput (Christū dicit) ille (hoc est Petrus) figuram corporis portaret, id est Ecclesia. Amabo Antoni, quomodo vnus Petrus figuram Ecclesiae, q̄ est corpus Christi, portabat, & non vllus alius ex Apostolis, nisi quia in Ecclesia, quam representabat, principatum tenebat. Si enim Ecclesia Catholica per cunctum orbem diffusa, vnum corpus est quod multa membra habet, quero abs te Antoni, cuius membri locum, ac vicem, & nomen dabis Petro, quod non dabis alijs Apostolis, ne facias cōtra sententiam Domini, gessisse alios prater Petrum, figurā corporis Christi, id est Ecclesiae? Dabis ne, vt manus sit? aut pes? aut oculus?

at per,

Quae sint ab
Antonio in
recitatio-
ne Augu-
stini prater-
missa non
per obliuio-
nem, sed
malitiosè.

at pes, aut manus, aut oculus non sic totum corpus representat, & designat, ut
Caput. Deinde si in Petro unitatem pastorum Ecclesie, & unitatem ipsius Ec-
clesie commendauit Dominus, cum dixit vni Petro, pasc oves meas, igitur vnū
Petrum voluit exordiri, & originem esse unitatis Ecclesie. Tenet igitur locum
capitis, sicut vnde incipit unitas corporis humani, caput nominatur & est, est,
inquam caput, vnde gubernatio externa Ecclesie initium capit. Caput autem
verum & principale Ecclesie Christus est, ex quo totum corpus compactum &
cohexum, per omnem iuncturam subministrationis, secundum operationem in
mensurā vniuscuiusq; membri, augmentum corporis facit in adificationem sui
in charitates. Sicut à Capite secundum naturam, initium capiunt sensus ac nerui,
vnde Varro, dictum esse caput existimat. Sed de hac analogia dicemus plura in
loco, qui sequitur. Postremo conclusionem rationis tum impiam &
ludaicam, tum tibi repugnātem addidisti, cum ais, item Dominus
denunciat apud Ezech. fore, ut grex suus, i. ecclesia, recolligatur
& instauretur ex auctoritatis & reiectis falsis illis pastoribus; licet
nim ille, faciam eos cessare, inquit, ne ultra pascant oves meas, neq;
pastores pascāt ultra seipsos, sed eripiam oves meas ex eorum ore,
nec erunt eis in cibū. Ergo nihil mirum, si reiectis Pontificijs Epi-
scopis, alios Dñs excitavit, ad Ecclesiā instaurandā. Ita ut nō possit
Turrianus Episcoporum suorum successione nobis obijcere. Paulū
autē confitebaris clarissimum esse in loco Ezechielis vaticinium de Christo, ad
quem omnes pij doctores, ut aiebas, hunc locum Ezechielis retulissent. Si igitur
fuit ut quidem est clarissimum vaticinium de Christo, profectō, cum ait de
pastoribus veteribus, faciam eos cessare, ne ultra pascant oves; neq; pastores pa-
scent seipsos, necesse est ut de cessatione veteris sacerdotij, & regni Iudaici pro-
phetet. Quomodo igitur nunc oblitus tui, & tibi repugnans, non de cessatione
veteris sacerdotij prophetari dicis, sed de cessatione Episcoporum Ecclesie Ro-
manae per totum orbem diffuse? videte Protestantes, quousq; progressus sit secta
vestra defensor Antonius, ut non satis habeat hareticus esse, sed insuper Iudaus
esse velit. Sed pergam ad alium locum scripturæ, ad septimum scilicet, ex quo
etiam me sophisma duxisse contra ordinationes Protestantium affirmas; sed nos
atque eum cauillationibus defendemus, & magis adhuc contra te vrgebimus.

Quomodo
Pontifex est
caput eccle-
siæ, & vnde
caput dici-
tur.

Locus Octauus 1. Corinth. 12.

Multa quidem membra sunt, vnum verò corpus; non potest autem oculus
dicere manui, non est mihi opus te; aut rursum caput pedibus, non est mihi opus
vobis, &c.

Sophis.